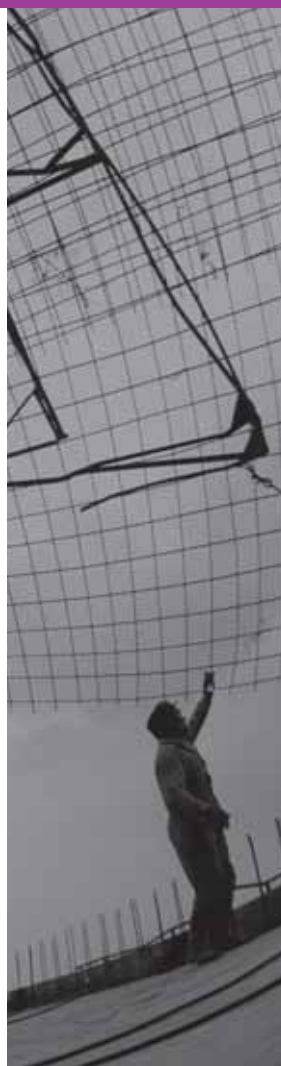

2009. aasta aruanne

Kokkuvõte

Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Agentuur

2009. aastal oli kogu Euroopas majanduskriis. Paljud riigid püüdsid langusest välja tulla ja tööpuudus kasvas. Sel raskel ajal rõhutas Euroopa Tööohutuse ja Töetervishoiu Agentuur jätkuvalt tervishoiu ja tööohutuse tähtsust organisatsioonide edukuse seisukohast.

Agentuuri tähtsaimad saavutused 2009. aastal olid Euroopa ettevõtete uusi ja tekkivaid riske hõlmav küsitlus, riskihindamist käsitlev tervislike töökohtade kampaania, tööohutuse ja töetervishoiu üleeuroopaline arvamusuuring, fotokonkurss ja tervislike töökohtade filmiauhind.

TEABE KOGUMINE JA ANALÜÜSIMINE

Euroopa Riskiseirekeskus

2009. aastal viidi lõpule andmete kogumine agentuuri ühe peamise projekti, [Euroopa ettevõtete uusi ja tekkivaid riske hõlmava küsitluse \(ESENER\)](#) jaoks. Küsitlus annab värskeimat Euroopa organisatsioonide teavet selle kohta, kuidas käsitletakse tööohutuse ja töetervishoiu riske (eriti psühhosotsiaalseid riske: stress, vägivald ja ahistamine) ning millised on riskide edukat juhtimist soodustavad ja takistavad tegurid. Tegemist on tähtsa teabega nii poliitikakujundajatele kui ka ettevõtetele. See on esimene omataoline üleeuroopaline küsitlus ettevõtete tasandil. Esialsed tulemused tehti teatavaks 2009. aasta novembris riskihindamist käsitleva tervislike töökohtade kampaania lõpuüritusel ning täielikud tulemused avaldatakse 2010. aasta juunis Euroopa Liidu Nõukogu eesistujariigi Hispaania üritusel.

Agentuuri Euroopa Riskiseirekeskus alustas 2009. aastal *prognoosimisprojekti*, milles vaadatakse juba ilmnunud riskidest kaugemale. Kümneaastase perspektiiviga prognoosimisprojekti tulemusena esitatakse poliitikakujundajatele võimalikud tulevikustenaariumid, mis aitavad neil võtta meetmeid töökohaga seotud riskide minimeerimiseks tulevikus. Esimene prognoosimisuuring, mis algas 2009. aastal pakkumiskutsega, käsitleb uute ja tekkivate ohtude aktuaalset küsimust keskkonnahoidlikel töökohtadel.

Avaldati [Eksperthinnang tööohutuse ja töetervishoiuga seotud tekkivate keemiliste riskide kohta](#) – viimane neljast Euroopa Riskiseirekeskuse kõrgetasemelisest tekkivate riskide aruandest. Varasemad aruanded käsitlevad psühhosotsiaalseid, füüsilisi ja bioloogilisi riske. Nelja aruandega püütakse koondada praegused teadmised nendes olulistest tööohutuse ja töetervishoiu valdkondades. Keemiliste riskide aruandes, milles esitatakse kogu Euroopa ekspertide seisukohti, tuuakse esile erilised mured seoses teatavat liiki ainetega ja nendega kokkupuutumise viisidega. Nagu teised aruanded, nii on ka see lähtepunktiks edasisele uurimistööle ja arutelule.

Agentuuri 2010.–2011. aasta tervislike töökohtade kampaania toetuseks koostati kirjanduse ülevaade

„*Hooldustööd ning tööohutus ja töetervishoid*”, mis keskendub hooldustööde teemale. Ülevaates esitatakse esmakordselt tervikpilt hooldustöötajate töötingimustest ning tehakse esmakordselt kindlaks suur õnnetuste esinemissagedus Euroopas hooldustöödega seotud töökohtadel.

Ühe osana agentuuri jätkuvast projektist „*Tööohutus ja töetervishoid arvudes*”, mille eesmärk on luua tõendusmaterjali baas tööõnnetuste ja kutsehaiguste ennetamiseks Euroopas, avaldati aruanne „*Tööohutus ja töetervishoid arvudes: tööstress – faktid ja arvud*”, mis koondab statistikat ja uuringuandmeid kogu Euroopast.

Kirjanduse ülevaate koostamist alustati ka projekti „*Töötavad naised*” raames, mis käsitleb tööohutuse ja töetervishoiuga seotud mõjusid naistele, kelle arv Euroopa tööjõu hulgas üha kasvab.

Tööohutuse ja töetervishoiu Euroopa teadusruumi projekti käigus (*NEW OSH ERA*), mille eesmärk on edendada tööohutuse ja töetervishoiu uuringuid Euroopas, korraldati projektis osalevate organisatsioonide esimene ühine hankekonkurss tööstressi valdkonnas.

2009. aasta kirjanduse ülevaates [Kasutajaliides kui tekkiv oht](#), mis on füüsilisi riske käsitleva Euroopa Riskiseirekeskuse aruande jätkuks, rõhutatakse ergonoomilise disaini tähtsust.

Veel üks kirjanduse ülevaade – [Puhastustöötajate tööohutus ja töetervishoid](#) – käsitleb puhastustöötajate riske ning on esimene omasugune ELi tasandil tehtud uuring. Agentuur korraldas sidusrühmade ja uurijatega seminari, et arutada ülevaate tulemusi ja otsustada, mis meetmeid saaks selle sageli unarusse jäetud töötajate rühma tööohutuse ja töetervishoiu parandamiseks võtta.

Uues aruandes [Ohtlike ainete piirnormid töökeskkonnas – kantserogeenide, mutageenide ja reproduktiivtoksiliste ainete ülevaateuuring ELi liikmesriikide tasandil](#) antakse ülevaade töökeskkonnas esinevate ohtlike ainete piirnormide kehtestamise süsteemidest ELi liikmesriikides.

Aruanne [Tööinspeksioonide strateegiline planeerimine seoses tööohutuse ja töetervishoiuga](#) käsitleb neid tööohutuse ja tervishoiu teemasid, mida tööinspeksioonid peavad uuringute ja teadlikkuse suurendamise seisukohalt prioriteetseks. Tööinspeksioonidel on tähtis osa tööohutuse ja tervishoiu edendamisel ning nad keskenduvad üha rohkem tekkivate riskide ettenägemisele, kindlakstegemisele ja ennetamisele.

Töökeskonna teave

Töökeskonna teabeüksus uurib ka majanduslikke stiimuleid, sest organisatsioonid vajavad nende kohta kvaliteetset teavet. Paljud valitsused ja kindlustusettevõtted on valmis rakendama paremaid stimuleerimiskavu, kuid neil on vaja teavet, kuidas seda teha ja millised mudelid on osutunud tõhusaks. Aruande tulemusi kasutati kahel sel teemal korraldatud ekspertide seminaril.

Töötervishoiu edendamise projekti raames, mis käsitleb tööandjate püüdlusi edendada oma töötajate tervislikke eluviise, valmisid uuringud Tervise edendamine transpordisektoris ja Vaimse tervise edendamine tervishoiusektoris, samuti avaldati noorte töötajate töötervishoiu edendamise ja vaimse tervise edendamise juhtumiuuringute kogumikud.

2009. aastal koostati kaks aruannet tööhutuse ja töötervishoiu haridusse kaasamise ehk süvalaiendamise kohta. Esimene neist, Tööhutus ja töötervishoid kooli õppekavas – nõuded ja tegevus liikmesriigis, on esimene terviklik ülevaade selle kohta, kuidas ELi liikmesriikide riiklikud õppekavad kajastavad tööhutust ja töötervishoidu ning riskiõpetust. Teises aruandes, Noorte töötajate riskide ennetamine: poliitika, programmid ja töötavad, tuuakse näiteid noori töötajaid ohustavate riskide ärahoidmise heast tavast.

Riskihindamist käsitleva tervislike töökohtade kampaania tulemusena töötatakse välja mikro- ja väikeettevõtetele mõeldud tasuta veebipõhine interaktiivne riskihindamise vahend. Peale selle on veebilehe kaudu kättesaadav suur andmebaas, mis koondab endas kontroll-loendid, käsiraamatud ja muud riskihindamise vahendid kogu Euroopast.

Aruandesse Riskide ennetamine praktikas: riskihindamise hea tava koguti tulemusliku riskihindamise näiteid, mida 2008.–2009. aasta tervislike töökohtade kampaania raames tunnustati hea tava auhindadega.

Aruandes Töökoha riskide hindamine, kõrvaldamine ja oluline vähendamine käsitletakse mitmesuguste töökohtade juhtumeid, mis näitavad, kuidas riskide hindamise tulemusena on riske tuvastatud ja edukalt kõrvaldatud või oluliselt vähendatud.

Aruandes Tööjõu mitmekesisus ja riskihindamine: et kedaqi välja ei jäetaks rõhutatakse aga vajadust kaasava riskihindamise järele ning vajadust võtta riskide hindamisel ja ohjamisel arvesse tööjõu mitmekesisust.

Viidi lõpule juhtumiuuringud luu- ja lihaskonna vaevuste ennetamise kohta põllumajanduses.

2009. aastal alustati projekti tööhutuse ja töötervishoiu riskide ohjamise hea tava väljaselgitamiseks maanteetranspordi sektoris.

Agentuur jätkas tööd oma veebilehe selle osa kasutajasõbralikumaks muutmisel, mis on pühendatud Euroopa tööhutust ja töötervishoidu käsitlevatele õigusaktidele.

2009. aastal koostati palju mitmesuguseid materjale järgmiseks tervislike töökohtade kampaaniaks, mis keskendub ohutusele hooldustöödel, sealhulgas kampaania teejuht, teabelehed, esitlused, plakatid ja voldikud, hea tava

juhtumiuuringud ning videoklipp populaarse multifilmitegelase Napoga.

TEABEVAHETUS, KAMPAANIAD JA EDENDAMINE

Tervishoiu ja tööhutuse juhtimise keskmes on olnud riskihindamist käsitlev tervislike töökohtade kampaania. 2009. aasta oli selle eduka ettevõtmise teine ja viimane aasta. Nüüdseks suurimasse omasugusesse kampaaniasse maailmas kaasati rekordarv osalisi kõigist ELi liikmesriikidest ja väljastpoolt ELi. ELis levitati selle kampaania kohta üle kahe miljoni teabematerjali.

Kampaania tegevustes osales ametliku kampaaniapartnerina 43 väljapaistvat Euroopa organisatsiooni.

Kampaania raames välja antud hea tava auhindadega tunnustati organisatsioone, kes on andnud märkimisväärse panuse töökohas riskide hindamise edendamisse.

Koostöös kõikide teabekeskustega korraldas agentuur riikide tasandil Euroopa kampaaniaabi paketi abil järgmisi üritusi: 101 riikide partnerlus- ja sidusrühmade kohtumist, 14 meediaüritust (pressikonverentsid, ajakirjanike/ekspertide ümarlauad), 3 sissehelistamisega raadiosaadet, 21 riigi tasandi uudisteväljaannet ja 20 erialaartiklit.

Hinnati ka kampaaniategevuse tulemuslikkust, kaheaastast kampaaniamudelit ja Euroopa kampaaniaabi paketi toetusmehhanismi. Kokkuvõttes oli 2008.–2009. aasta tervislike töökohtade kampaania üks kõige edukamaid, sest paljud tõendid osutavad kasvanud teadlikkusele riskihindamise tähtsusest (ja selle korraldamise viisidest) ja muudele positiivsetele tulemustele.

2009. aasta oktoobris toimunud Euroopa tööhutuse ja töötervishoiu nädalal korraldati kampaaniaüritusi, mitmesuguseid konverentse, seminare ja koolitusi.

Kampaania lõppes riskihindamise ning väikeste ja kesksuurte ettevõtete Euroopa tippkohtumisega, mida toetas Euroopa Liidu Nõukogu eesistujariik Rootsi, Hispaania valitsus ja Baski autonoomse piirkonna valitsus. ELi poliitikakujundajad, sotsiaalpartnerid ning ohutuse ja tervishoiu valdkonna juhtivad eksperdid arutasid kohtumisel kampaania tõstatatud küsimusi.

Koos Iõpuüritusega korraldati esmakordselt võrgustikupäev, kus jagasid oma ideid ja kogemusi agentuuri partnerid kogu Euroopast, eelkõige teabekeskused.

Teadlikkuse suurendamiseks korraldas agentuur 2009. aastal muu hulgas tööhutuse ja töötervishoiu üleeuroopalise arvamusuuringu, mille eesmärk oli teada saada, mida Euroopa töötajad arvavad oma töötingimustest. Küsitluse tulemuste kohaselt tunnevad Euroopa kodanikud muret, et praegune majanduskriis võib avaldada negatiivset mõju töötervishoiule ja tööhutusele ning ohustada vastajate sõnul viimasel viiel aastal tehtud edusamme. Kümnest eurooplasest kuus arvab, et ülemaailmne majanduslangus halvendab töötingimusi, eriti seoses töötervishoiu ja tööhutusega.

[Üleeuroopalisele fotokonkursile](#) saabus üle 1600 töö 800 osavõtjalt kogu Euroopa Liidust. Fotograafidel paluti tõlgendada küsimust „*Milline on sinu kujutus tööohutusest ja töötervishoiust?*”

Agentuur toetas 2009. aastal esmakordselt [tervislike töökohtade filmiauhinda](#), mis anti välja tööga seotud teemasid kajastava parima dokumentaalfilmi eest rahvusvahelisel Leipzigi dokumentaal- ja animafilmi festivalil. Võitjaks tunnistati Madalmaade režissööri Ton Van Zantvoorti film „A Blooming Business” („Õitsev äri”), milles näidatakse ohtlike töötajate ülemaailmses lilletööstuses.

Edendustöö raames korraldati ka ajakirjanike kohtumine hea tava auhindade võitjatega, agentuuri videote tegemine ning mitu tööohutuse ja töötervishoiu valdkonna üritust.

Meediaseire käigus koguti aasta jooksul 2260 pressiväljavõtet, mis annab tunnistust pressis märkimisväärsest huvist agentuuri töö vastu.

2009. aastal astuti esimesed sammud uue teabevahetuspartnerluse suunas, milles agentuur teeb koostööd Euroopa Komisjoni ettevõtluse ja tööstuse peadirektoraadi ja selle Euroopa ettevõtlusvõrgustikuga (Enterprise Europe Network), et viia tööohutuse ja töötervishoiu teave eelkõige väikeste ja kesksuurte ettevõtetele.

Veebiarendustest valmisid 2009. aastal agentuuri uus ajaveeb, kasutajaküsitlus ja agentuuri veebilehe võrdlusuuring sarnaste organisatsioonide veebilehtedega. Kolmandat aastat kestis agentuuri Google AdWordsi reklaamikampaania.

VÖRGUSTIKU ARENDAMINE

Agentuur on jätkanud tööd oma strateegia koordineerimisel teiste tööohutuse ja töötervishoiu valdkonna organisatsioonidega. Samuti kogub agentuur andmeid, mis võimaldavad tal mõõta oma tegevuse mõju, ning tugevdab jätkuvalt koostööd rahvusvaheliste partneritega (sh esmakordselt Euroopa naabuspoliitika riikidega).

PLAANID 2010. AASTAKS

2010. aastal kavatseb agentuur muu hulgas läbi viia prognoosimisprojekti, mille esimesel etapil uuritakse keskkonnahoidlike töökohtade muudatuste sotsiaalkultuurilisi, majanduslikke, poliitilisi, tehnilisi ja keskkonnaga seotud mõjureid.

Kirjanduse ülevaadetes ja aruannetes käsitletakse nanotehnoloogiaid, töötajate kaasatust, luu- ja lihaskonna vaevuste psühhosotsiaalsete riskide koosmõju, vägivalda ja ahistamist ning füüsilisest isikust ettevõtjate tervishoiu- ja ohutusriske, samuti koostatakse aruandeid hooldustööde ohutuse kampaania toetuseks.

Euroopa ettevõtete uusi ja tekkivaid riske hõlmav küsitlus käivitatakse ametlikult meedias Euroopa Liidu Nõukogu eesistujariigi Hispaania kaasabil 2010. aasta juunis pärast märtsis toimunud teabetundi Euroopa Parlamendis. Juunis avaldatakse esmaste tulemuste aruanne ja töötatakse välja veebipõhine kaardistamisvahend, mis on abiks

uuringuandmete analüüsimisel. Kõnealuse teisese analüüsi käigus on tellitud neli aruannet.

Agentuur katsetab veebipõhise interaktiivse riskihindamise vahendi levitamisstrateegia töökindlust, tehes partneritega koostööd valdkondlike ja riiklike töövahendite väljatöötamiseks.

Majanduslikke stiimuleid käsitlev aruanne annab ajakohastatud ülevaate motiveerimisvahenditest (nt väiksemad kindlustuspreemiad ja madalamad maksumäärad), mida kogu Euroopas kasutatakse, et ergutada organisatsioone oma tööohutust ja töötervishoiu parandama.

Töötervishoiu edendamise projekti tulemuste hulgas on kaks teabelehte ning juhtumiuuringute aruanded, mis käsitlevad töötervishoiu edendamist noorte töötajate seas ja vaimse tervise edendamist töökohas.

Alustatakse tööd 2012.–2013. aasta kampaania ulatuse kindlaksmääramisega. Kampaania käsitleb üht ühenduse strateegia üldist teemat – riskiennetuse propageerimist Euroopa parema tööohutuse ja töötervishoiu edendamise aluspõhimõttena.

Hooldustööde ohutusele pühendatud 2010.–2011. aasta tervishoiu töökohtade kampaania reklaamimine keskendub ELi partnerluskohtumisele, kus kampaaniat esitletakse potentsiaalsetele partneritele, kampaania ametlikule käivitamisele 28. aprillil ning oktoobris toimuvale Euroopa tööohutuse ja töötervishoiu nädalale.

Levitatakse arvukalt kampaania materjale ning korraldatakse 10. hea tava konkursi, et autasustada organisatsioone, mis on leidnud uuenduslikke viise tööohutuse ja töötervishoiu edendamiseks.

2010. aastal antakse Leipzigi filmifestivalil taas välja tervishoiu töökohtade filmiauhind.

Agentuuri juhtide võrgustiku koordineerijana 2010. aastal esindab agentuur kõiki reguleerivaid ELi agente ajal, mil arutatakse agentuuride rolli ELi edasises valitsemises.